

“การทบทวนวรรณกรรม” รากฐานแห่งคุณภาพของงานวิจัย

สรุปผลการจัดการความรู้ (KNOWLEDGE MANAGEMENT)

คณะสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประจำปีการศึกษา 2560

ประเด็นความรู้ด้านการวิจัย : การทบทวนวรรณกรรมในงานวิจัย

การสร้างบ้านที่มั่นคงต้องอาศัย
“รากฐาน” ที่แข็งแรง

การทบทวนวรรณกรรม

คือรากฐานสำคัญ

สำหรับงานวิจัย

LITERATURE REVIEW

“

การทบทวนวรรณกรรม หมายถึง

วิธีการเขียนและสรุปอย่างเป็นระบบในหัวข้อที่เฉพาะเจาะจงกับเรื่องวิจัย และเป็นการสรุปภาพรวมให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและบริบทของการวิจัย เรื่องนั้นๆ ดังนั้น การทบทวนวรรณกรรมจึงเป็นการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อการกำหนดขอบข่ายของการวิจัยเพื่อกำหนดปัญหาของการวิจัย ที่นำไปสู่การเขียนโครงร่างการวิจัย ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึง ช่องว่างระหว่างความอยากรู้ อยากรู้เห็นของนักวิจัยและองค์ความรู้ของสาขาวิชา

”

ก่อนที่จะนักวิจัยจะเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การทบทวนวรรณกรรมจะช่วยทำให้นักวิจัยได้รู้ว่าการวิจัยที่กำลังดำเนินการอยู่นั้น ช้ำซ้อนกับงานวิจัยที่เคยมีมาก่อนในอดีตหรือไม่สมควรทำหรือไม่

การทบทวนวรรณกรรมช่วยพัฒนาวิชาการ ช่วยให้นักวิจัยสามารถเชื่อมั่นได้ว่าการวิจัยที่กำลังสร้างสรรค์นั้นยังเป็นการเพิ่มเติมในองค์ความรู้ในศาสตร์สาขานั้นๆ และยังช่วยให้นักวิจัยสามารถพัฒนาระเบียบวิธีวิจัย สามารถออกแบบและสร้างเครื่องมือของการวิจัยที่สามารถนำไปตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ยังตอบได้ไม่สมบูรณ์ได้

(วัชรินทร์ อีทรพรหม, 2558, หน้า 17)

Literature Review

- **Physical symptoms:** heartbeat, muscle tension, dry mouth, and excessive perspiration.

<http://consonantspeaking.com/sites/consonantspeaking.com/files/images/anxiety-symptoms-cartoon.png>

Pržić, B. (2013). *Speaking Anxiety among High-school EFL Students: Effect and Possible Remedies*. University of Niš.

DIANA RIDLEY (2008, P.2) นิยามว่า

การทบทวนวรรณกรรมคือ การอ้างอิง
งานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชา
นั้นๆ การทบทวนวรรณกรรม เป็นการ
บรรจบกันระหว่าง แหล่งที่มาของข้อความ/
ข้อมูล (TEXT) ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ และ
จุดยืนของผู้วิจัยและงานวิจัยนั้นๆ ท่ามกลาง
แหล่งข้อมูลอื่นๆ

“

การทบทวนวรรณกรรมเป็นโอกาสในการเขียนบทสนทนา (*A WRITTEN DIALOGUE*) เพื่อมีส่วนร่วมกับนักวิจัยในพื้นที่ของงานวิจัยนั้นๆ (*AREA*) และในขณะเดียวกัน เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมกับนักวิจัยในพื้นที่งานวิจัยนั้นๆ เป็นการแสดงความรู้ความเข้าใจ และการตอบสนองต่อองค์ความรู้ (*BODY OF KNOWLEDGE*) ที่เกี่ยวข้องและเป็นหลักของงานวิจัยนั้นๆ

”

“กล่าวโดยสรุปแล้ว การทบทวนวรรณกรรม เปรียบเสมือนการสะสมมุมมอง (โลกทัศน์) ซึ่งจะแปรเปลี่ยนเป็นต้นทุนที่ทำให้นักวิจัยสามารถมองเห็น และ เข้าใจปรากฏการณ์การที่ศึกษาได้อย่างรอบด้าน

เหตุผลในการ ทบทวน วรรณกรรม

เพื่อทราบสภาพที่เป็นปัญหาทางสังคมโดยทั่วไปใน
ประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา

เพื่อเข้าถึงช่องว่างทางความรู้ (gap of
Knowledge) ที่ยังรอการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
ในประเด็นใดบ้าง

เพื่อทราบว่าประเด็นที่เราสนใจศึกษานั้น มีทฤษฎี แนวคิด
หรืองานวิจัยใดที่เกี่ยวข้องอยู่บ้าง

เพื่อทราบว่าประเด็นที่ต้องการวิจัยนั้น มีใครทำการ
วิจัยไปแล้วบ้าง อย่างไร เพื่อหลีกเลี่ยงการทำซ้ำซ้อน

เพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดโจทย์การวิจัยและ
สมมติฐานให้มีความคมชัด สามารถดำเนินการวิจัย
ได้

เหตุผลในการ ทบทวน วรรณกรรม

เพื่อศึกษาแนวทางการคัดเลือกตัวแปรมาศึกษาพัฒนา
กรอบแนวคิดในการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย ตลอดจน
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ ให้มีความชัดเจนตามคุณสมบัติ
ของตัวแปรที่กำหนดไว้ในทฤษฎีต่างๆ

เพื่อศึกษาว่าผู้ที่ดำเนินการวิจัยมาก่อนหน้านั้นได้ออกแบบการ
วิจัยอย่างไร ผู้วิจัยจะได้ออกแบบการวิจัยได้เหมาะสมและมี
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

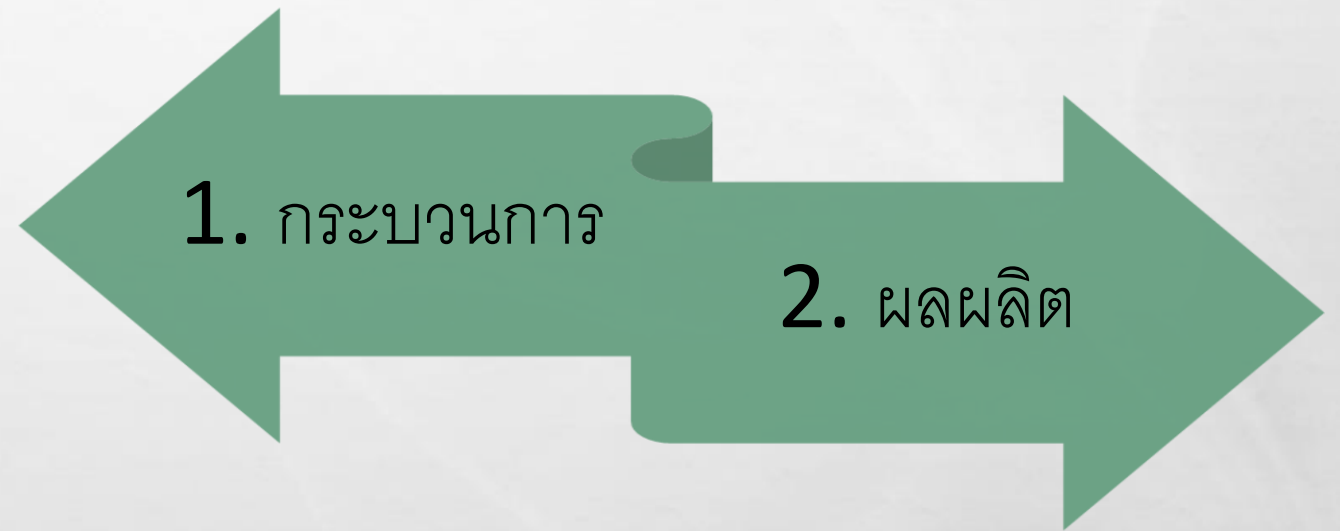
เพื่อเรียนรู้ข้อค้นพบจากการวิจัยที่มีผู้ดำเนินการมาก่อนว่า มี
ความสอดคล้องหรือแตกต่างจากทฤษฎีหรือผลงานวิจัยอื่นๆ
เช่นไร

เพื่อเรียนรู้ปัญหาและข้อบกพร่องของการวิจัยในอดีต อันจะ
นำมาซึ่งแนวทางการป้องกันปัญหาที่อาจพบได้ในงานวิจัยของ
ตนเองในอนาคตต่อไป

เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือในการวิจัยว่าควร
ออกแบบการวัดตัวแปรต่างๆ อย่างไร จึงมีความเหมาะสม

องค์ประกอบของ การทบทวน วรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ

กระบวนการ (THE PROCESS)

หมายถึง การค้นหาอย่างเป็นระบบและละเอียดรอบคอบ วรรณกรรมทุกประเภทที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ เพื่อระบุวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัยให้ได้มากที่สุด ตามมาตรฐานสากล การทำวิจัยหนึ่งชิ้น (เพื่อการศึกษาหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง) ควรอ่านบททวนวรรณกรรมให้ได้ 1,000-2,000 บทความ และสำหรับการเขียนบทความ 1 ชิ้น เป็นเรื่องธรรมดาที่จะอ่านบทความประมาณ 100 บทความขึ้นไป

- ในบทความหรือรายงานวิจัย เลือกใช้ 10-20% จากบทความ/แหล่งข้อมูลที่ได้อ่านบททวนแล้ว เนื่องจากการเขียนจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับการถกเถียงอย่างเข้มข้น กับแนวคิดจากนักวิจัยและนักทฤษฎีต่างๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกับประเด็นหัวข้อที่ศึกษา

ผลผลิต (THE PRODUCT)

หมายถึง เอกสารงานเขียนที่มีข้อถกเถียงทางวิชาการ ที่นำไปสู่

- ประเด็นวิจัยที่ต้องการศึกษา
- คำแนะนำสำหรับแนวปฏิบัติ
- คำแนะนำสำหรับงานวิจัยที่เป็นที่ต้องการ (ในแวดวงวิชาการ)

ผลผลิต ในที่นี้ ควรมีลักษณะเป็นข้อถกเถียง ที่พัฒนามาจาก มุมมองของผู้วิจัย หรือการเขียนสังเคราะห์
วรรณกรรมที่ได้จัดเรียงตามประเด็นหัวข้อจากมุมมองการวิเคราะห์ของผู้วิจัย

กระบวนการในการทบทวนวรรณกรรม

1. ระบุประเด็นที่ต้องการศึกษาให้ชัดเจน
2. ระบุแหล่งข้อมูลในการรวบรวมวรรณกรรมต่างๆ
3. คัดเลือกวรรณกรรมที่ต้องการ อาทิ หนังสือ วารสารวิชาการ รายงานการวิจัย ฯลฯ โดยหารให้คำสำคัญ (KEY WORD) จากประเด็นที่ต้องการศึกษาในการค้นหา
4. อ่านและประเมินคุณค่าวรรณกรรม
5. ตัดสินใจเลือกทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบทฤษฎีในการทำวิจัยต่อไป
6. จัดบันทึกรายการละเอียดต่างๆ ที่คาดว่าจะนำมาใช้ในงานวิจัยของตนเอง
7. นำข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมมาวิเคราะห์
8. นำผลจากการสังเคราะห์วรรณกรรมมาเรียบเรียงพร้อมนำเสนอ

การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าวรรณกรรม

- การประเมินเบื้องต้นด้วยการอ่านอย่างละเอียด จากนั้น ควรเปิดมองที่หน้าอย่างผิวเผินเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับงานนั้นๆ และขั้นตอนต่อไปคือ การอ่านอย่างละเอียดทั้งบทความหรือรายงานวิจัยทั้งฉบับเพื่อทำการวิพากษ์บทความหรืองานวิจัยนั้น
- การวิเคราะห์เชิงวิพากษ์งานวรรณกรรม โดยเน้นถึงประโยชน์หรือส่วนที่เกี่ยวข้องของวรรณกรรมที่ทบทวนมา
 - พิจารณาความครบถ้วนและชัดเจนของแต่ละส่วนประกอบในงานวิจัย
 - พิจารณาความเชื่อมโยงสอดคล้องกันของแต่ละส่วนประกอบในงานวิจัย
 - พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมในแต่ละขั้นตอนการวิจัยตามหลักการการวิจัย
 - พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมไปตามหลักการทฤษฎีที่อ้างอิง
- การตั้งคำถามและข้อสงสัยต่องานวรรณกรรม หลังจากทำการวิพากษ์วรรณกรรมแล้ว ผู้วิจัยควรตั้งคำถามและข้อสงสัยต่องานวิจัยที่ได้อ่านทุกครั้ง การตั้งคำถามและข้อสงสัยที่ดีสามารถสะท้อนความรู้ความเข้าใจที่มีต่อกระบวนการทำวิจัยได้ชัดเจน สะท้อนความสมบูรณ์ครบถ้วนของกระบวนการ และความน่าเชื่อถือของงานวิจัยชิ้นนั้นๆ

ข้อเสนอแนะการนำเสนอผลการทบทวนวรรณกรรม

ควรจะมีบทนำที่ได้ระบุขอบเขตของสาระสำคัญของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องว่ามีหัวข้ออะไรบ้าง

ควรจะนำเสนอสาระสำคัญของกรอบแนวคิด หลักการ ทฤษฎีของเอกสารการวิจัยหรืองานวิจัยนั้นๆ ที่จะนำมาใช้ในงานวิจัยที่จะดำเนินการเท่านั้น

ควรนำเสนอในลักษณะของการสังเคราะห์ข้อความที่แสดงความสอดคล้องหรือความขัดแย้ง สาเหตุและผลที่เกิดขึ้น โดยใช้สำนวน/ถ้อยคำการเขียนของผู้วิจัยเอง

ควรมีการสรุปประเด็น/สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องหรือได้มีการนำมาใช้ในส่วนใดของวิจัยที่กำลังจะดำเนินการ

ควรมีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลในข้อมูลที่กล่าวอ้างอิงอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และชัดเจน

Snapshots at jasonlove.com

The writer: Someone who spends a lifetime in solitude for the sake of communication.

บททิ้งท้าย

- “การทบทวนวรรณกรรม เปรียบเสมือนตั้งรากฐานของงานวิจัย” จากข้อความดังกล่าว หากเปรียบเทียบการทบทวนวรรณกรรมเป็นการสร้าง “รากฐาน” ของ “บ้าน” สักหลังหนึ่ง “รากฐาน” ของวรรณกรรมที่มั่นคงและแข็งแรงนั้น อาจต้องอาศัยระยะเวลา ในการสะสมวัตถุดิบที่ดีพอ และอาศัยความเพียรที่ต่อเนื่องและยาวนาน
- การเรียงอิฐแต่ละก้อนในการสร้างบ้านนั้น เปรียบได้กับการเรียบเรียงแนวความคิดต่างๆ ที่ผู้วิจัยอาจต้องทดลองเรียบเรียงแต่ละมุมมอง/แนวคิด
- หลายครั้งหลายหน จนกว่าจะได้แนวทางที่ “ใช่” หรือบางครั้ง ผู้วิจัยอาจต้องยอมทลายโครงร่างที่เคยทำมาทั้งหมดเสียก่อน เพื่อให้ได้มุมมองใหม่ที่ดีกว่าเดิม

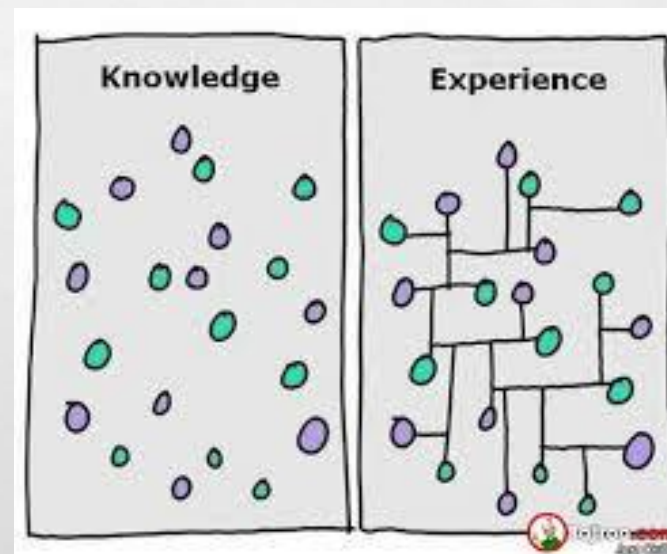
- เมื่อผู้วิจัยได้ก่อร่างสร้าง “รากฐาน” ของงานวิจัยได้อย่างแข็งแกร่งแล้ว การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่อไปจะเป็นเรื่องง่ายขึ้น และท้ายที่สุด “คุณค่า” ของงานวิจัยหนึ่งๆ อยู่ที่ “องค์ความรู้” ที่ต้องมีทั้งความ “ใหม่” และ “แตกต่าง” จากงานวิจัยที่ผ่านมา
- การทำการทบทวนวรรณกรรมอย่างมี “คุณภาพ” จะเป็นหนทางที่นำพาผู้วิจัยไปสู่การค้นพบ แนวทางในการการพัฒนาความรู้ ที่อาจไม่มีวันสิ้นสุด แต่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้วิจัย และต่อการบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาที่ผู้วิจัยสังกัดอยู่

- **การทบทวนวรรณกรรม** เป็นการแสดงจุดยืนทางวิชาการของผู้วิจัย บนพื้นที่อันหลากหลาย และกว้างขวาง ทางวิชาการ และเป็นการแสดงความเกี่ยวข้องระหว่างงานวิจัยที่จัดทำกับงานวิจัยในอดีต ข้อถกเถียงทางวิชาการที่เป็นเหตุเป็นผล จะทำให้ประเด็นหัวข้อวิจัย และแนวทางในการดำเนินการวิจัยมีความสมเหตุสมผลไปด้วย
- **เป็นหน้าที่ของนักวิจัย**ที่จะต้องค้นคว้าหาข้อเขียนที่เป็นหลักฐานทางวิชาการ จากหนังสือ บทความทางวิชา การให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อคัดเลือกข้อเขียน/มุมมอง ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหัวข้อวิจัยที่ศึกษา และนำมาสร้างเป็นข้อถกเถียงทางวิชาการเพื่อยืนยันความถูกต้องของงานวิจัย

“ สิ่งที่สำคัญ และเป็นความท้าทายสำหรับนักวิจัย คือการสังเคราะห์และก่อร่างสร้าง ประเด็นในการถกเถียง/วิพากษ์วิจารณ์มุมมองความคิดของนักวิชาการท่านอื่น หรือ งานวิจัยในอดีต เพื่อค้นหา “ช่องว่าง” เล็กๆ จากงานวิจัยในอดีตเหล่านั้น เพื่อยืนยันถึง “ความจำเป็น” ในการดำเนินการวิจัย ในแนวทาง รูปแบบและวิธีการที่ผู้วิจัยเลือกทำ

รวมถึง ความท้าทายในการเรียงลำดับข้อมูลต่างๆ อย่าง มีตรรกะ การแยกแยะ วิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูล และหลักฐานเชิงประจักษ์ต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้รวบรวมมา ให้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน

รายการอ้างอิง

- ฐนัฐ วงศ์สายเชื้อ. (ม.ป.ป.). “บทที่ 3 การทบทวนวรรณกรรม – ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับนักวิจัยมือใหม่”. สืบค้นเมื่อ วันที่ 01 มีนาคม 2561, จาก [HTTPS://PIRUN.KU.AC.TH/~FEDUTNW/PUBS/CP03_LITERATURE.PDF](https://pirun.ku.ac.th/~fedutnw/pubs/cp03_literature.pdf)
- วัชรินทร์ อินทรพรหม. (2558). “ความสำคัญของการทบทวนวรรณกรรมสำหรับการวิจัย.” วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ปีที่ 10 ฉบับที่ 30 กันยายน – ธันวาคม 2558
- _____ (2017) “*TYPE OF LITERATURE*”, ACCESSED ON 22 JANUARY 2018, RETRIEVED FROM [HTTP://DRROCKINSONSZAPKIW.COM/ELEARNING/TYPES-OF LITERATURE/TYESOFLITERATUREUNIT_PRINT.HTML](http://drrockinsonszapkiw.com/elearning/types-of-literature/tyesofliteratureunit_print.html),
- BOSWELL, C., & CANNON, S. (2009). **INTRODUCTION TO NURSING RESEARCH: INCORPORATING EVIDENCE-BASED PRACTICE.** (2ND ED.) LONDON: JONES & BARTLETT LEARNING.
- COTTRELL, R. R., & MCKENZIE, J. F. (2011). **HEALTH PROMOTION AND EDUCATION RESEARCH METHODS: USING THE FIVE-CHAPTER THESIS/ DISSERTATION MODEL.** (2ND ED.) LONDON: JONES & BARTLETT LEARNING.
- RIDLEY, D. (2008). **THE LITERATURE REVIEW: A STEP-BY-STEP GUIDE FOR STUDENTS.** THOUSAND OAKS, CA: SAGE

รองศาสตราจารย์วาริศา พลายบัว
รองศาสตราจารย์ฐาปะนະ วงษ์สาธิตศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนั นัตร์ไชยยันต์
อาจารย์ ดร.กิริติ คชนทวา
อาจารย์วิชชุตา มั่งกะลี

คณะสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ผู้จัดทำ -

